

צוות סיור (IRRP) של הדיוויזיה המוטסת ה-101 | במהלך 1965, עם המעורבות ההולכת וגוברת של ארה"ב בווייטנאם, שהתבטאה בהפעלת כוחות קרקע גדולים, היה ברור כי לצבא האמריקני נחיתות בכל הנוגע לאיתור האויב ולהשמדתו. אחד הפתרונות למצב הזה היה הקמת יחידות סיור שיפעלו עמוק בתוך שטחי האויב ויספקו ליחידות האם שלהן מודיעין מדויק על מיקומן של יחידות האויב

להילחם מאחורי קווי האויב

המקורות המבצעיים והתורתיים של יחידות הסיור האמריקניות בווייטנאם

לצבא האמריקני אומנם הייתה מסורת ארוכה של יחידות סיור, אולם בווייטנאם היה עליו להקימן מההתחלה. הסיבה: בשנים שלפני המלחמה התכוננו האמריקנים בעיקר למלחמת עולם שלישית גרעינית

במהלך 1965, עם המעורבות ההולכת וגוברת של ארה"ב בווייטנאם, שהתבטאה בהפעלת כוחות קרקע גדולים,¹ היה ברור כי לצבא האמריקני נחיתות בכל הנוגע לאיתור האויב ולהשמדתו. אחד הפתרונות למצב הזה היה הקמת יחידות סיור שיפעלו עמוק בתוך שטחי האויב ויספקו ליחידות האם שלהן מודיעין מדויק על מיקומן של יחידות האויב. יחידות הסיור האלה, שהראשונה שבהן החלה לפעול באופן רשמי באוגוסט 1966 במסגרת הדיוויזיה המוטסת ה-101, נקראו Long Range Reconnaissance Patrol (סיור מודיעין ארוך טווח ובראשי תיבות: LRRP).² יחידות ה-LRRP הפכו בהדרגה ליחידות ריינג'רס לפי המסורת ההיסטורית של ארה"ב.³ ליחידות הריינג'רס שפעלו בווייטנאם היה מגוון רחב של מקורות השראה - החל מהמורשת של יחידות הריינג'רס שפעלו בתקופה הקולוניאלית, במהלך המלחמה בצרפתים ובבעלי בריתם האינדיאנים בשנים 1754-1763.⁴ המקורות הסמוכים יותר למלחמת וייטנאם הם:

1. המורשת המבצעית של מלחמת העולם השנייה.
2. מלחמת קוריאה והקמת בית הספר לריינג'רס.
3. הפעולות של הכוחות המיוחדים בווייטנאם החל מ-1957.

המאמר הזה עוסק במקורות הידע שעמדו בבסיס הקמת יחידות ה-LRRP בווייטנאם ומתמקד בידע המבצעי והארגוני שנצבר לפני האמריקניזציה של מלחמת וייטנאם (1965) ובהתאמתו לצורכי הזירה הווייטנאמית. המקורות האלה הם שיצרו את המסד לבניין הכוח ולגיבוש תפיסת ההפעלה של ה-LRRP במלחמת וייטנאם. המטרה היא לבחון כיצד נשמר הידע וכיצד הועבר לדור הלוחמים שנלחם בווייטנאם. כמו כן עוסק המאמר בתהליך החשיבה שנעשה בצבא האמריקני ואשר בעקבותיו הובן הצורך המבצעי ביחידות ה-LRRP.

המציאות האופרטיבית בווייטנאם

המלחמה בווייטנאם יצרה מציאות מבצעית שלקראתה לא היו יחידות הצבא האמריקני מוכנות. הצבא האמריקני אומן למלחמה בעצימות גבוהה נגד צבא איכותי וגדול, דהיינו כוחות ברית ורשה וצבא סין. צורת הקרב שהכיר הצבא תאמה את אופי הלחימה של האמריקנים במלחמת העולם השנייה ובמלחמת קוריאה.⁵ במלחמות האלה קו החזית היה ברור, ניתן היה להפעיל מסות שריון וארטילריה ולהביא לידי ביטוי את עוצמת האש ואת יכולת התמרון של הצבא האמריקני. ההישגים באותן המלחמות נמדדו בכיבוש שטחים ובאחזקתם. לעומת זאת בווייטנאם נערכה מלחמה מסוג שונה. הייתה זו מלחמה לא סדירה, ללא קו חזית ברור. ארה"ב הגדירה הצלחה או כישלון לפי מספר חיילי האויב שנהרגו - שיטה שכונתה "ספירת גופות" (Body Count).⁶ במציאות האופרטיבית במלחמת וייטנאם ניתנה הבכורה המבצעית לחיל הרגלים שנשען על אמצעי תמרון חדש - המסוק.⁷ מול הצבא האמריקני עמדו כוחות סדירים ולא סדירים בעלי ניסיון

ד"ר טל טובי
המחלקה להיסטוריה כללית, אוניברסיטת בר-אילן

קרבי רב, אשר הכירו היטב את שטחי הפעולה. האויב יכול היה להימצא בכל מקום, ובדרך כלל הוא צץ והתקיף במקום הבלתי צפוי ביותר. לפיכך הייתה המשימה העיקרית של הצבא האמריקני לאתר את האויב ולהשמידו. המשימה הזאת דרשה מודיעין מעולה, ולהשגתו היה צורך במערך סיור משוכלל. אך לדיוויזיות האמריקניות שהגיעו לווייטנאם לא היה מערך כזה. לפי האסטרטגיה האמריקנית, הפעלת כוחות מתמרנים בווייטנאם אמורה הייתה לאלץ את האויב לצאת ולהילחם - ואז הוא אמור היה להיות מושמד באמצעות עוצמת האש ויכולת התמרון העדיפות של צבא ארה"ב בסדרה ארוכה של קרבות מקומיים. הטקטיקה הזאת זכתה לשם "משימות חפש והשמד" (Search and Destroy).⁸ מפקד הפיקוד

האמריקני בווייטנאם (MACV),⁹ גנרל ויליאם וסטמורלנד, הגדיר שני סוגי משימות:¹⁰

1. משימות "חפש והשמד" בסדרי כוחות שונים כדי לאתר את כוחות הווייטקונג ויחידות של צבא צפון וייטנאם, לגרום להם להיכנס לקרב סדור עם הכוחות האמריקניים

ולהשמידם. אסטרטגיית ההשמדה הזאת מדגימה את החשיבה הקלאסית של הצבא האמריקני, אשר ניתן לעקוב אחריה מימיו של גנרל יוליסס גרנט במהלך מלחמת האזרחים האמריקנית. הגישה הזאת גם משקפת את התפיסה האמריקנית כי את מלחמת וייטנאם ניתן היה לנצח לפי עקרונות המלחמה הסדירה.¹¹

2. סוג המשימה השני היה הגנה על האוכלוסייה הכפרית. המשימה הזאת הופקדה בידי של צבא דרום-וייטנאם בגיבוי תוכנית CIDG¹² שהפעילו הכוחות המיוחדים בקרב האוכלוסייה הווייטנאמית הסמוכה לגבול של דרום-וייטנאם עם לאוס ועם קמבודיה. הפיקוד האמריקני העריך שהיכולות המבצעיות של צבא דרום-וייטנאם אינן גבוהות, ולכן המשימות הקרביות הוטלו על הצבא האמריקני.

אך האסטרטגיה האמריקנית נכשלה. היחידות של הווייטקונג ושל צבא צפון-וייטנאם סירבו להיכנס לקרב במצב של נחיתות, אלא נלחמו במקום ובזמן שהן בחרו - בהתאם לטקטיקות הגרילה הקלאסיות.

מלחמת העולם השנייה

במלחמת העולם השנייה הוקמו שישה גדודי ריינג'רס - חמישה פעלו בזירת אירופה והשישי בזירת האוקיינוס השקט. בזירת סין-בורמה

במציאות האופרטיבית במלחמת וייטנאם ניתנה הבכורה המבצעית לחיל הרגלים שנשען על אמצעי תמרון חדש - המסוק

גם כי שמן של היחידות המיוחדות האמריקניות יהיה "ריינג'רס". אימון היחידות האמריקניות התבסס על הניסיון המבצעי של היחידות הבריטיות. מפקד גדוד הריינג'רס ה-1 היה מייג'ור אורלנדו דרב. בזירה האירופית פעלו חמישה גדודי ריינג'רס, שאימונם התמקד בתקיפה ובכיבוש של מוצבים ששלטו על חופי נחיתה. גדודי הריינג'רס בחזית האירופית דמו באופן אימונם ובמשימות שהוטלו עליהם לדיוויזיות המוטסות. גם הצנחנים שימשו כוחות פשיטה לפני עיקר הכוח, ותפקידם היה לבודד את שטחי הנחיתה - כדי למנוע הגעת תגבורות - וכן לכבוש מטרות חיוניות באזור הנחיתה ובסביבתו.¹⁶ הפעילות המבצעית הראשונה של הגדוד ה-1 של הריינג'רס הייתה בפלישה לצפון אפריקה בנובמבר 1942 (מבצע לפיד). לאחר מכן פעלו הריינג'רס בסיציליה ובאיטליה.¹⁷ בסמוך לפלישה לסיציליה הוקמו שני גדודי ריינג'רס נוספים. הקמת שני הגדודים (הגדוד ה-3 והגדוד ה-4) נעשתה באמצעות גרעין של קצינים ומש"קים שהגיעו מהגדוד ה-1. כלומר באותו השלב הניסיון שרכשו האמריקנים עמד בבסיס מערכת האימונים של היחידות החדשות. סגן מפקד הגדוד ה-1 מונה למפקד הגדוד ה-3, ומפקד אחת הפלוגות של הגדוד ה-1 מונה למפקד הגדוד ה-4.

שלושת הגדודים, שפעלו בזירת הים התיכון ואיטליה, פורקו במהלך 1943, והלוחמים ששרדו את הקרבות הוצבו בבית הספר לסיור שאימן את היחידות של הארמיה החמישית באיטליה. חלק מהחיילים הוחזרו לארה"ב וצורפו בתפקידי הדרכה ל-"First Special Service Force (ובראשי תיבות: FSSF) - יחידה של חיילים אמריקנים וקנדים שנועדה לפעול בנורווגיה הכבושה. אימוני היחידה התמקדו בטיפוס צוקים, בסקי, בלחימה במזג אוויר קר ובלוחמת הרים. כמו כן רכשו חיילי היחידה מיומנויות בסיור ובפשיטות, במיוחד אמפיביות. לאחר ההקמה והאימונים צורפה היחידה לארמיה החמישית שפעלה באיטליה. ה-FSSF לחמה בשטחים ההרריים של מרכז איטליה, בדומה לייעודה העיקרי. כמו כן פעלה היחידה במשימות מיוחדות - בעיקר תפיסת נקודות שליטה ומעבר חיוניים. פעולתה האחרונה הייתה במבצע הפלישה לדרום צרפת באוגוסט 1944 (מבצע דרגון). משימתה הייתה לכבוש ולאבטח שני איים ששלטו על חוף הנחיתה. ה-FSSF פורקה בדצמבר 1944.¹⁸

בסמוך לפלישה של בעלות הברית לצרפת הוקמו שני גדודי ריינג'רס חדשים: ה-2 וה-5. טבילת האש של שני הגדודים הייתה ביוני 1944 בחוף אומהה במסגרת הפלישה לנורמנדי. תפקיד הגדודים היה לכבוש סוללת תותחים ששלטה באש על חופי הנחיתה האמריקניים.¹⁹ לאחר מכן, עד לכניעת גרמניה, הופעלו שני הגדודים בסיורים אלימים, בפשיטות לטווח ארוך, בכיבוש שטחים בעומק השטח הגרמני ובאחזקתם עד להגעתן של דיוויזיות השריון והרגלים. שני הגדודים פורקו באוקטובר 1945.

הודו הוקמה יחידה נוספת, אשר אומנם לא זכתה לשם ריינג'רס, אך מאפייניה ודרכי פעולתה היו זהים. תהליך הקמת הגדודים היה מודל לבניית גדודי הריינג'רס לאחר מלחמת העולם השנייה. הפעילות המבצעית של היחידות, במיוחד בזירת האוקיינוס השקט, הייתה המסד המקצועי ובסיס הידע של יחידות הריינג'רס בקוריאה ובווייטנאם.

מלחמת העולם השנייה יצרה את הכוחות המיוחדים המודרניים. כוחות מיוחדים הוקמו כשנוצרה בעיה אופרטיבית חדשה שהיה צורך להתמודד איתה.¹³ הבריטים הובילו בתחום הזה, והאמריקנים נמצאו לא הרחק מאחור. לעיתים קרובות הוקמו יחידות לזירת לחימה מסוימות. כך למשל ה-SAS (ראשי תיבות של Special Air Service) וה-LRDG (ראשי תיבות של Long-Range Desert Group) יועדו לצפון אפריקה. בדרום אירופה ובזירת המזרח התיכון פעלו ה-SOE (ראשי תיבות של Special Operations Executive) וכוח 136, שהיה יחידת משנה של ה-SOE.

מבחינת בריטניה הייתה הפעלה של כוחות מיוחדים האפשרות היחידה לזיום פעולות התקפיות בעת שהיא הייתה בנסיגה בכל החזיתות. כך, למשל, שימשו יחידות ה-SAS לפשיטות ארוכות טווח, מעבר לקווים הגרמניים בצפון אפריקה, על מטרות אסטרטגיות כמו שדות תעופה ובסיסי אספקה, וזאת בעת שהכוחות הבריטיים היו בנסיגה ובמגננה. כשבעלות הברית עברו למתקפה, שימשו הכוחות המיוחדים, לסוגיהם השונים, לפשיטות על מטרות אסטרטגיות ואחרות (מארבים, איסוף מודיעין, פשיטות וסיורים) בעורף האויב.

ארה"ב הקימה את ה-OSS, המקבילה של ה-SOE, וכן את יחידה 101, המקבילה האמריקנית של כוח 136. בזירת הודו-בורמה סינן פעלו ה-Merrill's Marauders ("השוודים של מריל"), ובדרום האוקיינוס השקט פעלו כוחות פשיטה של המרינס, ה-USMC Raiders.¹⁴ כמו כן הוקמו יחידות מובחרות לצרכים המבצעיים המיוחדים שהתפתחו במהלך המלחמה, בעיקר למבצעים המוטסים ולנחיתות האמפיביות. בעלות הברית החלו להקים דיוויזיות מוצנחות, לאחר שלמדו היטב את פעולותיהן של היחידות המוצנחות הגרמניות.¹⁵

באביב 1942 שלח ראש המטה של הצבא האמריקני, גנרל ג'ורג' מרשל, את אחד מקציני מטהו, קולונל לוסיאן טראסקוט, לאנגליה. משימתו הייתה לארגן צוותי קומנדו אמריקניים שיפעלו עם צוותים בריטיים נגד הגרמנים. באותו השלב הצבא האמריקני עדיין לא לחם בצבא גרמניה ביבשה, והיה חשוב לארה"ב ליצור גרעין לוחמים שירכשו ניסיון קרבי לשם אימון היחידות ולמטרות תעמולה פנים-אמריקניות. נראה שלא היה בכוונתה של ארה"ב להקים יחידות מיוחדות, אלא רק להכשיר לוחמים שיחזרו ליחידותיהם המקוריות ויאמנו את חבריהם. טראסקוט המליץ למרשל שעדיף להקים יחידות קומנדו לפי המתכונת הבריטית, והאישור לכך ניתן במהלך קיץ 1942. באותו השלב הוחלט

האסטרטגיה האמריקנית נכשלה. היחידות של הווייטקונג ושל צבא צפון-וייטנאם סירבו להיכנס לקרב במצב של נחיתות, אלא נלחמו במקום ובזמן שהם בחרו - בהתאם לטקטיקות הגרילה הקלאסיות

צוות סיור (IRRP) של הדיוויזיה המוטסת ה-101 | בהקמת מחלקות הסיור של החטיבה ה-1 ניתן למצוא ביטוי לניסיון שנצבר במלחמת קוריאה

הנרי מיוסי. כוח המשימה, שפעל בשיתוף עם כוחות גרילה פיליפיניים, הצליח לחלץ כ-500 שבויים. המשימה הזאת נחשבת עד היום למבצע החילוץ הנועז והמוצלח ביותר בתולדות הצבא האמריקני.²² לאחר הפשיטה הזאת שימש הגדוד במשימות אבטחה של מפקדת הארמיה השישית, ולעיתים נשלח לסיורים ארוכי טווח ולחיסול כיסי התנגדות יפניים קטנים. הגדוד פורק בשלהי דצמבר 1945.

מקור השראה נוסף ליחידות הסיור האמריקניות בווייטנאם היה יחידה שפעלה בזירת סין-בורמה-הודו ושנקראה 5307th Composite Unit (Provisional). בוועידת קוויבק (אוגוסט 1943) הסכימה ארה"ב להקים יחידת סיור וכשיטה ארוכת טווח שתסייע לכוחות הסיניים שלחמו ביפנים בגבול סין-בורמה. היחידה הוקמה במתכונת של רג'ימנט בראשית ינואר 1944, וניתן לה שם הקוד Galahad, אך היא הייתה ידועה יותר בשם "השוודים של מריל" (Merrill's Marauders). משימות היחידה היו לפעול עמוק מעבר לקווי האויב בבורמה, וחילי היחידה היו ידועים ביכולתם לנוע במהירות בשטחים לא עבירים ולפעול בעומק הג'ונגלים.

הפעילות המבצעית הראשונה של היחידה הייתה בסוף פברואר 1944 בסדרה של מבצעים נגד יחידות הספקה יפניות בצפון בורמה. משימתה הייתה לטהר את האזור מנוכחות יפנית כדי לחבר את הכוחות הסיניים לדרכי ההספקה מהודו.²³ השחיקה הגבוהה, שנבעה מפעילות מבצעית אינטנסיבית, יחד עם פגעי הג'ונגל הביאו לפירוק היחידה ולא יחודה, באוגוסט 1944, עם חטיבת הרגלים ה-475.²⁴

מלחמת קוריאה

עם סיומה של מלחמת העולם השנייה פורקו גדודי הריינג'רס. ההתמקדות בשנים שלאחר המלחמה הייתה באפשרות של מלחמה בעצמות גבוהה נגד בריה"מ. הצבא האמריקני לא העריך כי במלחמה

ניתן אפוא לסכם שגדודי הריינג'רס פעלו במשימות יותר מסובכות מאשר דיוויזיות הרגלים האחרות. ניתן להקביל את פעולת הריינג'רס למבצעי הדיוויזיות המוטסות. בסופו של דבר, פעלו הריינג'רס במשימות של חי"ר מובחר. חייליהם זכו לאימון אינטנסיבי מהרגיל שנועד לשפר את מיומנויות הסיור שלהם.

בחזית האוקיינוס השקט הקים הצבא האמריקני שתי יחידות עילית שפעלו במתכונת שבה עתידות היו לפעול ליחידות הריינג'רס בווייטנאם. בניגוד לזירה האירופית, שם שימשו יחידות הקומנדו הבריטיות מודל לחיקוי, בזירת האוקיינוס השקט התבסס המודל האמריקני על הניסיון שצברו יחידות הפשיטה של המרינס בסיורים אלימים ארוכי טווח ובפשיטות על שטחים שנמצאו בשליטת היפנים.²⁰

מפקד הארמיה השישית, לוטננט-ג'נרל וולטר קרוגר, יזם את הפיכתו של גדוד מבצעי קיים לגדוד ריינג'רס. לשם כך נבחר גדוד ארטילריית השדה ה-98, ובספטמבר 1944 הפך גדוד הארטילריה לגדוד ה-6 של הריינג'רס. כל הלוחמים בגדוד היו מתנדבים, ומי שלא רצו להישאר, הוצבו ביחידות אחרות. האימונים וההכשרה של הגדוד ה-6 דמו להכשרת הגדודים האירופיים, עם דגש על לוחמת ג'ונגל. טבילת האש של הגדוד הייתה ב-17 באוקטובר 1944, שלושה ימים לפני הפלישה לאי לוזון בפיליפינים. על הגדוד הוטל לכבוש שלושה איים בעלי חשיבות אסטרטגית שהגנו על הכניסה למפרץ לייטה ולהרוס את המתקנים היפניים שבהם.²¹

לתהילה זכה הגדוד בעיקר בזכות שחרורם של מאות שבויי מלחמה מקרב בעלות הברית שנמצאו במחנה שבויים יפני בפיליפינים. החשש היה שבעקבות ההתקדמות המהירה של האמריקנים ירצחו היפנים את שבוייהם. מחנה השבויים היה ממוקם כ-30 ק"מ בעומק השטח היפני, ובסמוך לו עברה דרך מרכזית שעליה נעו כוחות יפניים רבים. לשחרור השבויים הוקם כוח משימה שעליו פיקד מפקד הגדוד, לוטננט-קולונל

צוות סיור בווייטנאם | יחידות ה־LRPP למדו מניסיון המבצעי, הפיקו לקחים לאחר פעולה והטמיעו אותם לקראת המבצע הבא

ומהדיוויזיות המוטסות של מלחמת העולם השנייה. יתר על כן, הקמת פלוגות הריינג'רס נעשתה לפי המודל של מלחמת העולם השנייה. כמו כן נעשה שימוש רב בניסיון שנצבר מפעולותיה של יחידת הריינג'רס של הארמיה השמינית (8ARG). ההכשרה נמשכה 10 שבועות, והושם דגש על תנאי הזירה הקוריאנית, כלומר לוחמת הרים במזג אוויר קר. הפלוגות הוצבו בקוריאה בסוף 1950, ועם ייצוב החזית, בקיץ 1951, הן פורקו - בעיקר עקב התנגדותם של מפקדי הדיוויזיות לכוחות ששאבו אליהם את טובי הלוחמים.²⁷

בסיס ההכשרה של הריינג'רס הפך לענף הדרכה בבית הספר לחי"ר בפורט בנינג. משימתו של הענף הייתה להמשיך לאמן חיילים נבחרים בטקטיקות הלחימה של הריינג'רס. מטרת שימור הידע הייתה למנוע מצב שבו לא יעמדו לרשות הצבא האמריקני היכולות של הריינג'רס בראשית המלחמה הבאה, כפי שקרה בקוריאה. מטרה נוספת הייתה שתוכני האימון שיועברו לקבוצות של חיילים ושל קצינים נבחרים יהפכו לנחלתן של כלל יחידות הצבא האמריקני, וכך תעלה רמת הלחימה של כל הדיוויזיות בצבא.²⁸

יחידות סיור בצבא האמריקני ערב המעורבות בווייטנאם

בסוף שנות ה־50 הכירה NATO בנחיצותן של יחידות קטנות שיחדרו לעומק השטח הסובייטי כדי להשיג מודיעין. בשל הצורך המבצעי הזה הוקמו יחידות ה־Long Rang Patrol (ובראשי תיבות: LRP). היחידות

כזאת יש מקום לכוחות מיוחדים בסגנון יחידות הפשיטה של המרינס ושל הריינג'רס.²⁵

עם זאת, הניסיון המבצעי לא אבד. יחידות הריינג'רס הותירו אחריהן ניסיון מבצעי שנלמד בבית הספר לחי"ר בפורט בנינג, ג'ורג'יה. בקורס, שנמשך כשמונה שבועות, למדו קצינים ומש"קים מכל יחידות הצבא ולעיתים גם מהמרינס את העקרונות של לחימת הריינג'רס, ודגש חזק הושם על יכולות ניווט וסיוור. הכוונה הייתה שהחיילים יחזרו ליחידות האם שלהם ויאמנו את חבריהם.

עם פרוץ מלחמת קוריאה (יוני 1950) לא היו לצבא יחידות סיור אורגניות. קצינים רבים ששירתו ביחידות הריינג'רס של מלחמת העולם השנייה תמכו בהקמת יחידות ריינג'רס והיו הכוח המניע להקמתם של היחידות ושל בסיס הכשרה בעבורן.²⁶

עם בניית הכוח האמריקני בקוריאה הקימה הארמיה השמינית פלוגת ריינג'רס שנקראה יחידה 8213 או הריינג'רס של הארמיה השמינית (8ARG). הפלוגה הייתה תחת פיקודה של דיוויזיית הרגלים ה־25. את הפלוגה הקים קולונל ג'ון מקגי, שהיה בעל ניסיון רב בלוחמת גרילה משירותו בפיליפינים במהלך מלחמת העולם השנייה. באותה העת הורה ראש מטה הצבא, גנרל ג'וזף קולינס, להקים פלוגות ריינג'רס לכל אחת משש דיוויזיות הרגלים שלחמו בקוריאה. ראשוני המתגייסים לפלוגות האלה היו מתנדבים מהדיוויזיה המוטסת ה־82.

בספטמבר 1950 הוקם בסיס ההדרכה של הריינג'רס (Ranger Training School) בפורט בנינג, והחלה הכשרתן של הפלוגות הראשונות. המדריכים היו לוחמים ותיקים מגדודי הריינג'רס

התנגשות בין מסות שריון ולהיות ערוכות להסלמה אפשרית (וצפויה) למלחמה גרעינית. רוב הצבא האמריקני התאמן לקראת סוג כזה של מלחמה. לפיכך בסמוך למעורבותה של ארה"ב בווייטנאם חסרו לצבא האמריקני הניסיון ותורת הלחימה לניהול מלחמת גרילה, אם כי בראשית שנות ה-60 החלו להתפתח תיאוריות ללחימה נגד התקוממות (Counterinsurgency).³²

המלחמה האחרונה החשובה שניהל הצבא האמריקני נגד גרילה הייתה בפיליפינים (1898-1901).³³ יתר על כן, הצבא לא למד מהניסיון שצברו המרינס באמריקה הלטינית - במיוחד בשנות ה-20 וה-30. ניסיון המרינס הביא לפרסומו של ה-*Small War Manual*, שעסק בכל ההיבטים של ניהול מלחמה נגד גרילה.³⁴ במלחמת העולם השנייה זנחו המרינס את המדריך הזה ופיתחו שיטות לחימה חדשות נגד יפן - בעיקר מבצעים אמפיביים. לאחר המלחמה פעלו המרינס במלחמה המוגבלת בקוריאה, ובדומה לצבא הכינו את עצמם לקראת מלחמה סדירה וגרעינית נגד בריה"מ באירופה. ב-1962 זכה המדריך לעדנה: הוא עודכן, ונוספו לו לקחים ממלחמות גרילה שהתנהלו ברחבי העולם לאחר מלחמת העולם השנייה. עם המטען ההיסטורי-המבצעי זה הגיעו יחידות המרינס הראשונות לווייטנאם במרס 1965.³⁵

לסיכום התקופה הזאת ניתן לראות כי למרות עבודת המטה הרבה שנעשתה לפני 1965, הרי בתחילת המעורבות הקרקעית של ארה"ב בווייטנאם (האמריקניזציה של המלחמה) לא היו ביחידות הצבא שהגיעו לווייטנאם יחידות סיוור אורגניות. כמו כן לרוב היחידות כלל לא היה ניסיון בלחימת ג'ונגלים, והן לא אומנו ללוחמת ג'ונגלים. יוצאות מהכלל הזה היו דיוויזיית הרגלים ה-25 (הוואי), החטיבה המוטסת ה-173 (אוקינאוה) וחטיבת הרגלים ה-193 (פנמה).

מלחמת וייטנאם: השנים הראשונות (1964-1966)

לכוחות האמריקניים - בכל הרמות האופרטיביות - חסרו יחידות LRRP. האצה משמעותית בהקמתם של צוותי הסיוור בווייטנאם הייתה עם מינויו של גנרל וסטמורלנד למפקד הכוחות האמריקניים בווייטנאם, ביוני 1964. כיוון שבאותה העת עדיין לא היו כוחות צבא רבים בווייטנאם, הורה וסטמורלנד לכוחות המיוחדים (5th Special Forces Group [Airborne]), "הכומות הירוקות", שפעלו בווייטנאם כבר מ-1957, להקים יחידות LRRP. יחידות הסיוור של הכוחות המיוחדים אורגנו במסגרת פרויקט דלתא (אוקטובר 1964), שמטרתה הייתה לאסוף מודיעין ולקיים סיורים אלימים לאורך נתיב הו צ'י מין - נתיב ההספקה מצפון-וייטנאם לדרום-וייטנאם דרך לאוס וקמבודיה.³⁶

לפני פרויקט דלתא הופעלו בנתיב הו צ'י מין כוחות מיוחדים של צבא דרום-וייטנאם במימון הסי-איי-אי (Operation Leaping Lena). המבצע נחל כישלון חרוץ והביא את האמריקנים לסמוך רק על יחידות אמריקניות או על יחידות שאותן מובילים לוחמים אמריקנים: צוותי דלתא הורכבו משישה עד עשרה לוחמים, שמחציתם היו אמריקנים. פרויקט דלתא היה חלק מתוכנית המלחמה החשאית שאישר הנשיא לינדון ג'ונסון בינואר 1964 נגד צפון-וייטנאם (OPLAN 34A). לצורך המלחמה החשאית הקימה MACV את קבוצת המחקר והתצפיות (Studies and Observation Group ובראשי תיבות: SOG) שאמורה

אומנו וצוידו לחדור אל מאחורי קווי האויב דרך הים, היבשה או האוויר, ותפקידן היה לספק מודיעין ולדווח על תנועות אויב, אך לא לבצע פעולות קרביות, כמו פשיטות ומארבים.

היחידה הראשונה מהסוג הזה הייתה ה-U.S. Army Surveillance Unit שהוקמה ביולי 1958. הפעלה ניסיונית של פלוגות סיוור במסגרת תרגיל רחב היקף (Winter Shield II) במרס 1961 הוכיחה את יעילותן ואת נחיצותן, ומפקדת כוחות הצבא האמריקני באירופה (U.S. Army, Europe ובראשי תיבות: USAEUR) הורתה להקים פלוגות סיוור לשני הקורפוסים האמריקניים (ה-5 וה-7) שהוצבו במערב-גרמניה.²⁹ יחידת סיוור נוספת באירופה הייתה באחריותה של דיוויזיית הרגלים ה-8. משימתה של יחידת הסיוור הזאת, שפעלה בשנים 1959-1961, הייתה לחדור לשטח האויב, להטמין מתקנים גרעיניים טקטיים (T-4) וכן לציין מטרות אויב לקראת תקיפתן בנשק גרעיני טקטי.³⁰

התפתחות חשובה הייתה תחילתה של עבודת מטה במחלקת הצבא (שהיא אגף במשרד ההגנה) שעסקה בהיבט התורתי של פלוגות הסיוור. בדצמבר 1960 הורתה מחלקת הצבא לבחון מחדש את מבנה הדיוויזיות של הצבא, והתוצאה הייתה המסמך שכותרתו Reorganization Objective Army Division (ובראשי תיבות: ROAD-65). המסמך עסק במבנה העתידי של הדיוויזיה ובהכנתה למלחמה הבאה. בין היתר נכללה בו הקביעה שיש צורך ביחידות לסיוור ארוכי טווח. בהוראה מבצעית מס' 4-525 ממאי 1961 הוגדרה במדויק אופיה של יחידת הסיוור, והייתה זאת הפעם הראשונה שבה נעשה שימוש במושג LRRP:

"פטרולי סיוור ארוכי טווח (LRRP) הם יחידות קטנות של כוחות שאומנו במיוחד למבצעים ממושכים שבהם עליהם לחפש מידע על האויב ועל זירת המבצעים ולהעביר דיווחים מועילים, מפורטים מדויקים ובזמן".³¹

המשימות האפשריות שהוגדרו בהוראה מס' 4-525 היו: לאתר ולהוות יחידות אויב, להכווין ארטילריה ותקיפות אוויריות, לעשות בקרת נזקים לאחר ההפצצות וכן כל פעולה אחרת היכולה להפריע למבצעי האויב באמצעות מבצעים גלויים של לוחמים מאומנים היטב בשטחים המוחזקים על ידי האויב.

סעיף חשוב עסק בהעברת הידע המבצעי ליחידות ה-LRRP. המסמך כלל המלצה שלפיה המדריכים בקורס ההכשרה של חיילי הסיוור יהיו לוחמים ותיקים ששירתו ביחידות הריינג'רס במלחמת העולם השנייה וכן מדריכים של הכוחות המיוחדים. כמו כן הומלץ במסמך שחיילי הסיוור יתאמנו כפי שמתאמנים חיילי הכוחות המיוחדים.

התהליך הזה הביא לתחילת כתיבתו של מדריך שדה (Field Manual ובראשי תיבות: FM) חדש וכן לקביעת המבנה הארגוני של יחידות הסיוור (Table of Organization and Equipment ובראשי תיבות: TO&E). את מדריך השדה כתבו קצינים מבית הספר לחי"ר בפורט בנינג. ביוני 1962 פירסמה מחלקת הצבא את FM 31-18, שכותרתה הייתה Long Range Patrols, Divisions, Corps, and Army. מדריך השדה כלל הוראות העוסקות בפעולות ובשיטות, בארגון ובאימון. אומנם רבים מהיישומים התאימו לכל זירת פעולה עתידית שבה יכול היה הצבא האמריקני למצוא את עצמו נלחם, אך המדריך נכתב לפי תפיסת הפעלה של לוחמה קונוונציונלית בעצימות גבוהה, כלומר, הוא נכתב ללחימה בזירה האירופית.

יחידות ה-LRRP בזירה האירופית אמורות היו לפעול במתווה של

החטיבה, בריגדיר-גנרל אליס ויליאמסון, שפיקד על החטיבה עד 1968, מיד עם הגעת החטיבה לווייטנאם התבררה נחיצותן של יחידות סיור קטנות, וכל גדוד הקים לעצמו חמישה צוותי סיור. כך קרה גם עם הגעתה לווייטנאם של החטיבה ה-1 של הדיוויזיה המוטסת ה-101 ביולי 1965: זו הקימה שתי מחלקות סיור.

בהקמת מחלקות הסיור של החטיבה ה-1 ניתן למצוא ביטוי לניסיון שנצבר במלחמת קוריאה. האחריות להקמתן של מחלקות הסיור הוטלה על קולונל דיוויד הקוורת', אחד ממפקדי הגדודים בחטיבה (לאחר מכן הוא מונה לקצין המבצעים של החטיבה), שהיה מפקד פלוגת סיור במלחמת קוריאה. הדיוויזיה המוטסת ה-101 הייתה הראשונה שהשתמשה במושג LRRP.

אף שלצבא הייתה תורת לחימה מסודרת ל-LRRP, שכללה פקודת הקמה, ארגון והפעלה, ובכלל זה גם מדריך שדה, לא היו יחידות LRRP בדיוויזיות ובחטיבות העצמאיות שהגיעו לווייטנאם. ה-LRRP הוקמו רק לאחר שהדיוויזיות והחטיבות העצמאיות הגיעו לווייטנאם והחלו בפעילותן המבצעית במסגרת מבצעי "חפש והשמד", ללא הוראת הקמה מפורשת של מטה הצבא, של MACV או של מפקדת כוחות הצבא בווייטנאם (U.S. Army, Vietnam ובראשי תיבות: USARV), אך לאור היעילות המבצעית הגבוהה של יחידות ה-LRRP של החטיבה המוטסת ה-173 הורה וסטמורלנד באופן לא רשמי למפקדים של כל יחידה חדשה שנחתה בווייטנאם להגיע לחטיבה ה-173 וללמוד כיצד להקים ולהפעיל צוותי LRRP. כלומר לפנינו תהליך שבו הפכו יחידות הסיור מיחידות מיוחדות ליחידות מובחרות. המגמה הזאת הפכה לפקודה מסודרת ביולי 1966, וניתן להתייחס אליה כאל פקודת ההקמה של ה-LRRP בווייטנאם. הפקודה הזאת הכניסה למסגרת פיקודית אחת את כל יחידות הסיור שפעלו בווייטנאם. באותו השלב פעלו - נוסף על יחידות ה-LRRP של הצבא - גם יחידות הסיור של הכוחות המיוחדים, ה-SEAL שהיו כפופים לפיקוד הצי השביעי (שלא היה כפוף ל-MACV) וכוחות הסיור של המרינס (Marines Force Recon) שהיו כפופים למפקדת כוחות המרינס (Marines Amphibious Force III ובראשי תיבות: III MAF).⁴³ הפקודה הגדירה את מהות ה-LRRP ואת משימות הצוותים.⁴⁴

השלב שלאחר מכן היה הקמתו של בסיס הדרכה לסיור: Recondo School.⁴⁵ וסטמורלנד הורה למפקד הכוחות המיוחדים, קולונל פרנסיס קלי, להקים בית ספר לסיור שבו ידריכו ותיקי פרויקט דלתא. כך זכו יחידות ה-LRRP לבסיס הדרכה שבו נלמדו הכישרים המיוחדים שנחוצים לסיורים במתווים הטופוגרפיים השונים של וייטנאם. הקמת בית הספר לסיור נבעה גם מניסיונו של וסטמורלנד עצמו בהיותו מפקד הדיוויזיה המוטסת ה-101 (בין אפריל 1958 ליולי 1960). וסטמורלנד הקים במסגרת הדיוויזיה Recondo School כדי לאמן את חיילי הדיוויזיה בטכניקות סיור ובפיתוח יכולות מנהיגות ופיקוד ביחידות קטנות. ה-Recondo School של הדיוויזיה המוטסת ה-101 המשיך לפעול גם לאחר שווסטמורלנד סיים את תפקידו

הייתה, לכאורה, להעריך את יעילותו של מערך הייעוץ הצבאי האמריקני בדרום-וייטנאם.³⁷ למעשה הייתה זו יחידה שנועדה לבצע פעולות חשאיות בכל דרום-מזרח אסיה שלא בכפיפות פיקודית למפקדת הכוחות המיוחדים, אלא בכפיפות ישירה לעוזר המיוחד של המטות המשולבים לענייני פעולות מיוחדות ולוחמה נגד התקוממות. שטח הפעולה של צוותי SOG כלל את בורמה, את קמבודיה, את לאוס, את צפון-וייטנאם וכן שטחים בדרום סין. ב-SOG היו חמש מחלקות, וכל אחת מהן התמחתה בפעילות ספציפית:³⁸

מחלקת OP 39 - צוותי לוחמה פסיכולוגית נגד צפון-וייטנאם - בעיקר באמצעות שידורי רדיו.

מחלקת OP 34 - צוותי אוויר שמשיתמם הייתה להצניח, להנחית ולחלץ צוותים לאיסוף מודיעין בלאוס, בקמבודיה ובצפון-וייטנאם.

מחלקת OP 37 - צוותי ים שהתמחו בפשיטות לאורך החוף של צפון-וייטנאם וכן נגד מאחזי הווייטקונג בדלתת נהר המקונג.

מחלקת OP 32 - צוותי אוויר שמשיתמם הייתה לתת סיוע אווירי לצוותים שעל הקרקע.

מחלקת OP 35 - צוותי קרקע שמשיתמם הייתה לפשוט על נתיב הו צ' מין, לאתר ולחלץ שבויי מלחמה וטייסים שמתוסייהם הופלו, להוציא אל הפועל חיסולים ממוקדים וחטיפות ולארגן פעולות מחתרת בצפון-וייטנאם.

צוותי ה-LRRP פעלו בעיקר במסגרת OP 35. כמו כן הוקמו שמונה צוותים של "מסתערבים" (Roadrunner Teams) שנעו מחופשים ללוחמי וייטקונג או לחיילים של צבא צפון-וייטנאם לאורך צירי תנועה ידועים של האויב.³⁹

פרויקט דלתא נשאר באחריות הכוחות המיוחדים, אך הם עזרו להקים שלוש יחידות סיור מרחביות נוספות בעבור SOG שכונו "פרויקט האותיות היווניות": היחידות אומגה, סיגמה וגאמה.⁴⁰ צוותי הסיור האלה של הכוחות המיוחדים היו למעשה בסיס הלימוד המבצעי של צוותי ה-LRRP של כוחות הסיור הסדירים.⁴¹ המשימות היו אותן המשימות, אך בכמה הבדלים ארגוניים ומבצעיים. צוותי הסיור של הכוחות המיוחדים היו מעורבים: מחצית הכוח הייתה אמריקנית, ומחציתו השנייה וייטנאמית, ואילו הצוותים הסדירים היו על טהרת החיילים האמריקנים, ולעיתים רק נלווה אליהם סייר שהיה עריק מהווייטקונג והתנדב לשרת בצבא האמריקני.⁴² הבדל אחר היה שיחידות הסיור של הכוחות המיוחדים פעלו לעיתים קרובות בלאוס, בקמבודיה ובצפון-וייטנאם, ופעולותיהן היו חשאיות. כמו כן הכוחות המיוחדים פעלו נגד יעד אסטרטגי בעל חשיבות קריטית לצפון-וייטנאם - נתיב הו צ' מין. מנגד צוותי הסיור של היחידות הסדירות פעלו במשימות טקטיות גלויות במרחב האחריות והפעולה של הדיוויזיה או של החטיבה שאליהם השתייכו.

היחידה הראשונה של הצבא שהגיעה לווייטנאם (במאי 1965) הייתה החטיבה המוטסת ה-173 שהוקמה ב-1963. החטיבה התאמנה באופן אינטנסיבי בלוחמת ג'ונגלים לפני שהוצבה בווייטנאם. לדברי מפקד

מלחמת העולם השנייה יצרה את הכוחות המיוחדים המודרניים. כוחות מיוחדים הוקמו כשנוצרה בעיה חדשה שהיה צורך להתמודד איתה

סיור בהיסטוריה הצבאית האמריקנית, ובמיוחד ממלחמת העולם השנייה וממלחמת קוריאה. המקור הזה סיפק ליחידות ה-LRRP את הניסיון המבצעי שנרכש בעבר ושהועבר בשני אופנים: דרך הניסיון של הלוחמים שנשארו בצבא והדריכו את חבריהם ובאמצעות הקמת מסגרת הדרכה מסודרת שבה אורגן הידע שהצטבר והועבר לחיילים נבחרים מכלל יחידות הצבא. כשאלה חזרו ליחידות האם הם הדריכו את חבריהם. למקור הזה יש גם היבט היסטורי. רגימנט הריינג'רס ה-75, שהקמתו החלה לאחר מלחמת וייטנאם, מייחס את המורשת המבצעית שלו ליחידות הריינג'רס שפעלו בצפון אמריקה כבר בתקופה הקולוניאלית. מורשת קרובה יותר היא של יחידות הריינג'רס שפעלו במלחמת העולם השנייה ובמלחמת קוריאה ויחידות ה-LRRP שפעלו במלחמת וייטנאם. המקור הזה סיפק בעיקר את המורשת המבצעית ואת גאוות היחידה.

2. המקור השני היה אופרטיבי. המציאות בוויטנאם חיבה למעשה את הקמתן של יחידות שייטנו מענה מבצעי הולם ליתרון הצבאי היחסי של יחידות הגרילה. טקטיקות הלחימה של אנשי

למעשה פעל עד דצמבר 1967, המועד שבו הצטרפו שאר חטיבות הדיוויזיה לחטיבה ה-1 שפעלה בוויטנאם כבר מקיץ 1965.⁴⁶ בוגרי הקורס הם שהקימו את ה-LRRP של הדיוויזיה המוטסת ה-101 ופיקדו עליו.

מקור ידע נוסף, שהגביר את היכולות המקצועיות והאופרטיביות של כל יחידות ה-LRRP בוויטנאם, היה צוותי ה-LRRP של דיוויזיית הרגלים ה-4, שחטיבותיה הגיעו לוויטנאם בין אוגוסט לאוקטובר 1966.⁴⁷ עד מהרה התאימו עצמן יחידות הדיוויזיה למציאות בוויטנאם ובנו צוותי LRRP. לאחר כשנה הזמין גנרל וסטמורלנד את מפקד הדיוויזיה, מייג'ור-גנרל ויליאם פירס, להרצות בכנס שעסק ביחידות ה-LRRP. מהרצאתו ניתן ללמוד על פעולות היחידות - חלקן עצמאיות וחלקן במסגרת פעולות נרחבות של כל יחידות הדיוויזיה.⁴⁸ מסקנתו של וסטמורלנד בסיום הכנס הייתה חד-משמעית: יחידות ה-LRRP הוכיחו את יעילותן, ומהכנס יצאה פקודה ישירה להפוך את כל היוזמות המקומיות ליחידות צבאיות מאורגנות.⁴⁹ בכל דיוויזיה הוקמה פלוגת LRRP וסומנה לפי סדר אלפביתי. לרבות מהן נוסף גם המספר 75. המספר הזה הוצמד לכל גדודי הריינג'רס לאחר מלחמת

משימתו של ענף הדרכה בבית הספר לחי"ר בפורט בנינג הייתה להמשיך לאמן חיילים נבחרים בטקטיקות הלחימה של הריינג'רס

הווייטקונג והיותם "בלתי נראים" חייבו את הקמתן של יחידות שיפעלו באותן הטקטיקות, כלומר צוותים קטנים בני שלושה עד שמונה לוחמים בעלי כוח אש רב, אשר נעים בצורה חשאית בסביבתו של האויב. דפוס הפעולה הזה הבטיח חתימה מבצעית נמוכה של הכוחות - בניגוד לפעולת היחידות הסדירות שהיו בעלות חתימה גבוהה יותר, ושטח הפעולה שלהן היה ידוע לאויב מעצם העובדה שהלוחמים נעו ברדיוס סיוע האש של הארטילריה שהוצבה בבסיסי האש.

3. המקור השלישי היה העתקת מודלים אופרטיביים שכבר פעלו בווייטנאם (הכוחות המיוחדים) וכן אימוץ ניסיון של יחידות צבאיות קודם הגעתן לווייטנאם, כמו החטיבה המוטסת ה-173 וה-Recondo School של הדיוויזיה המוטסת ה-101.

במאמר הזה לא נידונו המבצעים של יחידות ה-LRRP (היו מאות כאלה), אך עולה ממנו בבירור שיחידות ה-LRRP למדו מניסיון המבצע, הפיקו לקחים לאחר פעולה והטמיעו אותם לקראת המבצע הבא.

גם האויב, שהחל להבין כי מולו ניצב דפוס מבצעי שונה, שיפר את יכולות ההתמודדות שלו נגד צוותי ה-LRRP, ואלה היו חייבים להמשיך ללמוד תוך כדי הלחימה עצמה ולחפש דרכים חדשות ומקוריות ללחימה נגד הווייטקונג.

התפתחותן של יחידות ה-LRRP הייתה תהליך שנמשך כמה שנים - עד לעיצוב הסופי של פלוגות הסיור במחצית השנייה של 1966. התהליך היה ממושך שכן תהליך הלימוד של האמריקנים בווייטנאם היה ממושך ומשום שהפיקוד האמריקני חיפש כל הזמן אסטרטגיה מתאימה לניהול המלחמה.

ההערות למאמר הזה מתפרסמות באתר מערכות

וייטנאם. למעשה ניתן לומר כי הכנס הזה - בשל ההחלטות המבצעיות והארגוניות שהתקבלו בסופו - מסמל את סופו של תהליך ההקמה של צוותי ה-LRRP בווייטנאם.

בסך הכול הוקמו 13 פלוגות LRRP, שלוחמיהן היו מתנדבים שכבר נמצאו בווייטנאם. כל פלוגה צורפה לחטיבות העצמאיות, לדיוויזיות וכן ולפיקודים האזוריים. ביוני 1969 אוגדו פלוגות ה-LRRP במסגרת ארגונית אחת: רגימנט הרגלים ה-75 (ריינג'ר).⁵⁰ איחוד הפלוגות החל עם פינוי הכוחות האמריקניים מווייטנאם, במסגרת מסירת האחריות למלחמה לידי צבא דרום-וייטנאם (הווייטנאמיזציה של המלחמה), ולפיכך גם צומצמו פעולות ה-LRRP. לוחמים ותיקים מצוותי ה-LRRP היו הגרעין הראשוני של כוח האדם ומקור הידע המבצעי של גדודי הריינג'רס שהוקמו לאחר מלחמת וייטנאם במסגרת הרפורמות המקיפות שערך רמטכ"ל הצבא, גנרל קרייטון אייברמס.⁵¹

כוונתו של אייברמס הייתה להקים יחידות של כוחות מיוחדים בסדר גודל שיהיו מסוגלות להגיע במהירות לכל מקום בעולם ולהילחם בכל תוואי שטח ואקלים אפשריים.⁵² הפקודה להקמת הגדוד הראשון הגיעה בסוף ינואר 1974. הגדוד השני של הריינג'רס הוקם באוקטובר 1974. הגדוד השלישי הוקם באוקטובר 1984, מיד לאחר הפלישה האמריקנית לגרנדה, ובאותה העת הוקמה גם מפקדת החטיבה - מפקדת רגימנט הריינג'רס ה-75.

סיכום

להתפתחות יחידות ה-LRRP בווייטנאם יש שלושה מקורות: 1. המקור הראשון היה אבולוציוני - לקחים שנלמדו מהפעלת יחידות